

มหาปณามปาฐ

(พุทธวนุหนา)

๑. โส , โก; เน, สํ;
๒. สตถา, เนสํ; เขมํ, ทาตา;
๓. เหฬาท-กุกาโร โส; ชนฺตุนํ, โน มา นุ;
๔. โส โลกนฺธํ, หนฺตฺวา นโกก;
สตตโมพชํ, โพอธตา นุฯ
๕. ชินฺสูริโย, ติฏวนเก;
มุหติมิรํ, อภิตปเยฯ
๖. เชโน ชินฺมุเล, ทิสฺวา ชนฺกายํ;
สํสาร์นิมฺคคํ, สพฺพญญุต มิจฺฉํฯ
๗. หิตฺวา กรุเปตํ, โมกฺขํ ปณฺธานํ;
วเตตสิ ทยาณา, โย ตํ มฺนิ วเนทฯ
๘. สุตายฺภริยา เม, ฌนฺงคฺมปี จชฺชํฯ
จินํ พุธิํนิทาเน, อคฺคา มฺนิยํ เมตํฯ
๙. โส สสชาติย เทหํ, จชฺชีย ทานวรญฺจ;
นาคฺสโก วรสีลํ, ปฺรยิ สมฺปฺริจาโคฯ
๑๐. เนกขมมคฺคํ ราชา หุตฺวา, เสนพฺพิทฺวา ปญฺญาเสฏฺฐํ;
เวเทหิโนท วิรฺกํสํ, ชนฺตฺวาที ชนฺตีเสฏฺฐํฯ
๑๑. โส สุตโสม ตถคํ, เตมีย ธิฏฺฐานวํ;
เอกภฺโค เมตตวํ, โลมฺหโสเปกฺขตฺรํฯ
๑๒. ปารมี ติฏฺกกราว, ปฺรียาน เสฏฺฐโปธิ;
ปาปฺณิตฺถ โย อนนฺต-ฌมฺมสาร์ทํ นมามิฯ
๑๓. ปหาย จกฺกวตฺตํ, กโรปฺนิต มทฺธิยํ;
ภฺสิธเร สเสนกํ, อเชนิ ปาปมํ นเมฯ
๑๔. อถตฺตรํ ชยากรํ, พหุปการตํ ชินํ;
ปฺริจฺจ นิมฺมิสภฺชิภิ, อุกฺกขเต นมามิ ตํฯ
๑๕. จงฺกเม มรฺวิมฺติ โย, จินฺทยํ กมิ รตฺนียะ;
อิทฺธิปาฐิหิรณฺโกโร, จกฺขมํ ตมภิปณฺเมฯ
๑๖. อถ รตฺนฆเร พุโฑธ, จทฺธิติ ชนฺยํ สงฺขยํ;

สีมีสา ตมภิธมมํ โย, สุรณรมหิตํ วเนทา

๑๗. นิโครธนติก นุพกรวี สุขํ, ธมมํ โย วิจันนํ นธีวโร;
กิจจาลทุท มนญญโพธิยํ, วเนท ตํ สุตตํ นิโครจรรํ

๑๘. สโพนเคหิ ถ มุจลันเฑน,
นาคิเนฑน รหสี ปาวัโตะต;
โสชยํ โย นุกรวี วิมุตตํ,
วเนท มาราชี อตฺตลปฺปโณญ

๑๙. การุณิโก ราชายตเน โย,
โกช มุฬารํ โกชชเรเสก;
วาส มกา นนตคฺคณฺธาโร,
เอกคโต วนฺทามิ มเหสี

๒๐. เกยยํ เกยยํ อภิชยเกตุํ,
เชยยํ เชยยํ วรชยปानํ;
เปยยํ เปยยํ สุวิจิ นเม ตํ,
เนยยํ เนยยํ สมตมฺเปกฺขี

๒๑. สตต จ สตตาเห วิชิตาวี,
เชปีย นิโครธํ ปุณฺ คณฺดวา;
ธมฺมสุทฺททสยํ ปติ ชาโต,
ธมฺมกถา โปปฺสูก กวิตโกก

๒๒. มรฺคณฺเห พุรฺหมฺนา สมํ,
รตนทามเมรฺณา ททา;
สมภียาจิโต ปฏิสฺสวํ,
ทสพโล นมามิ เทสิตุ

๒๓. คณฺดวา อีสิปฺปาตกฺกานนฺนจ,
สตถา มิคททายํ เทสยิตถ;
สจฺจปฺปการํ โย ธมฺมจกฺก-
สุตตํ นเม จพฺพิธฺสฺ ตาว

๒๔. รโณญ มคฺธสฺส กตปฺปฏฺโณญ,
คณฺดวานถ ราชคหํ วิเนติ;
สเดต มลโรคฺยุเต คทคฺคํ,
ปาเยตุน ตํ ปณฺเม ภิสกฺก

๒๕. สกฺยาธิวาเส กปฺปเล สณฺญตํ,
มานทฺธชํ ภินฺทีย มิตฺฐาวาตา;
ธมฺมามตํ ปายิ ปิตฺตปฺปฏฺติ,
วณฺทามิ สกฺยินฺท มโนมทสฺสี

๒๖. อนาถปิโณทติ วุหเยน นนฺต-
ทุณํ จชิตฺวา สุกเต วิหาเร;
วิหาสี ภิโยย ชนตา หิตตถํ,
สฺมมมเกรี วทยํ ภิวเนทฯ

๒๗. อุเปตปฺลณฺญํ วรลภฺขโณกํ-
โณกํ วิสุทฺธํ ชลิตปฺปทิมํ;
ทีปํ ปชานํ อนินฺทํ นวชฺช-
นวชฺชวาจํ สุกตํ นมามิฯ

๒๘. มุณีภาณุ ฌมมปภาหิ ชน-
มพฺพช มุทฺตตฺตมฺมุตโม สุตโป;
กรฺณารุโณ สมนโพธิโย โย,
ภวิสฺสิตลตฺตปโน ปณเมฯ

๒๙. อินฺทํ วियมฺพรมชฺฌตเล โย,
ราชติ ตารคณฺเนน มุณีโนท;
อริยคณปปริโต ติกเว ตํ,
สาทร มุคฺคตโสภ มวนฺทิฯ

๓๐. มุลามูลา ติสฺสติปารมิโย,
สาขาสาขา มชฺฌิมชฺฌมานกายา;
ปตฺตาปตฺตา พุทฺธจกฺขุณี ยสฺส,
ปฺปฬापฺปฬา การุณา มคฺคชโนธฯ

๓๑. สาราสारा ยมกา เพคฺคฤณฺญา,
สพฺพาลมพฺพกรฺกํ สีลวณฺญํ;
เสสาธมฺมา มธฺปฏกปฺพลานิ,
รํสีฉลลํ สุตจา ลกฺขณานิฯ

๓๒. ฉายปคา สํ ปุณฺนรเทวา,
มารชิทีปงฺกร มหิชาตํ;
ปตฺถตฺตนนฺตญจ กุสฺลพีชํ,
เอกรุหํ ปาทปมฺนิ วเนทฯ

๓๓. มารตติถิยริปฺปํ ตมญจ โย,
ธํสยํ นครธมฺม มาปยํ;
สีลนํวรณ ทวารโกฏฐกํ,
เอสิกาปรมสทฺธ มุตตมํฯ

๓๔. ทวารปาลสฺยตํ สติญาณํ,
ญาณจจฺจร สีฆาภูปทิตฺธิ;
ธมฺมมคฺคกฺกุฬิสาล สหิตตํ,
ธมฺมเสนปตฺติสาริขภูตํฯ

๓๕. ทุตติยสูตรปโรหิต มหา-
หุตคุณธรรมคช ทสฺสีกํ;
วินยจินิก ฌมมรทกํ,
ติภวปติก ฌมมราชิยํ
๓๖. สุตํ สุตํ สพพตฺติ สขขณฺชนํ,
มิตํ มิตํ นนตคฺคณาลยํ ลยํ;
หุตํ หุตํ ขนฺตุนมานมํ นมํ,
ภเว ภเว เตภวมงฺคลํ คลํ
๓๗. โลกาทิรามํ รมณฺเอยยเวทฺรํ,
โลกนุตคํ อนตฺตภยานุปาคตํ;
โลกทุชฺชํ มานธชปฺปหารกํ,
โลกคฺคฺรํ อคฺคฺรํ ปจฺจเย นเม
๓๘. มกฺกคฺคผลํ นยนญจนิกํ,
สวณพฺภุสํ วทณพฺภุสํ;
คฺคณทณมิตฺติ มนญญรสํ,
กิริยญญทฺรํ ทฺวิขณญญกรํ
๓๙. กภูวิภูสณ มขฺฌมญญณกํ,
ทยวิเลปน ธารณมณฺทณํ;
ปฏฺฐขิลญญนิวตฺถ มนุตฺตรํ,
มุนิมรุตฺตม เมก มหํ นเม
๔๐. สติวร สฺสจกํ อีพฺภคคปญญํ,
สฺวีริยวสฺสวาทํ ปิตฺติเสลํ;
คหปติสมถคคํ ถิปสทฺธิ,
อสนฺนิยสนฺนเปกฺขํ สดตโภคํ
๔๑. จตฺทิสิกิทฺธิปฺปท มสหายํ,
สฺสปริวตํ ขตฺตติยวิรชานํ;
สฺสจิปริสํ เทวนร มนาปํ,
ทสพฺพลจกฺกาธิปติ ภิวเนท
๔๒. สมาธิพฺพหิทฺธํ สติจจณฺฐเสลํ,
วิรปฺปญฺจมา ชีวมขฺฌํ สกมม-
ตตฺตติยํ สฺวาจาทฺตติยํ ภิสฺสณฺฐํ,
สมาตกฺกปฺพพญฺจ สดตปฺปวารํ
๔๓. วิวิธญฺยานปภฺติพฺพสากฺรํ,
พหุมาหิทฺธิก มรฺฐน มาสยํ;
ธฺวปภาชลิตรามณฺเอยยกํ,
สฺสคตเนรฺฐนคฺราช มานเม

๔๔. สีสขชลํ รตนธมม มากํ,
ภิกขุญญาวจี สติกุลฐลลิตํ คมภีรํ;
วิตติณณณญาณ มริโยทชาสยํ,
อญฺญมพิจจจริยํ อสนทนํฯ

๔๕. พหุณขชโมสรณ เมกรสํ,
ทุรฺปคคมํ อจิตสมภรินํ;
ปฺกฺโกโปตปฺกฺกญฺวตเมว นเม,
ทวิปทุตตมณฺณว นทินทวํฯ

๔๖. อภินิหรณํ คุณปารมี,
นพมิตินนพาชรหมฺมชา;
ธิตฺติสमितสเรน สุธารยํ,
มลม คคณ เมกปเวทนาฯ

๔๗. โย ปาเวเธสํ อคคมคคณจ ตฺถนิ,
ธมฺมาลงการพพม เมกพพลํ ตํ;
เนตฺติสํนณตฺถญาณ คีเรลลิมนฺตํ,
สพพญญสฺสาสํ อิทธิทณฺฑํ นมามิฯ

๔๘. วรตปฏฺฐลลิตํ สุพิชกสทฺธา,
มตฺติยคณนงคฺล หีรุตปฺปสา;
สุสมณฺรขข สติทวิขตฺตํ,
วิริยทฺวารวห สจฺจนิทานํฯ

๔๙. วตีสวํโร โสรัตนโมจณญํ,
สรณํ นินฺนตตพพหนตถํ ยสฺส;
อมตปฺพลํ เนกรเสหุเปตํ,
สุคตํ มหากสฺสก มาภิวเนทฯ

๕๐. เทวโคค ติทสปฺเร วราสเน โย,
เทวานํ ขนิกปฏฺฐิตินํ ภิธมฺมํ;
พาลโกกว ลพฺยมาจเล ติมาสํ,
เทเสสฺยา ปรวิสยํ นเม อเชโยยฯ

๕๑. มหายโส วิวิธสฺสภปฺปกาสกํ,
กฺรุสฺส โย อมิตคฺโคเน ตโมนุโท;
ปฺรปฺปวาทหริ สุภานโยคินํ,
นมามิ ตํ กถยิ สติปฺปฺลฺลํกํฯ

๕๒. สมถกปฺลโก สเสนหสมฺมาสติ,
ปฺรมมตฺติคินิ สวญฺญปฺรภกโม;
สกลขตฺติโกโร สุธมฺมปทฺธิปโก,
อิม มฺพชลิตโต ขิเนน นมามหํฯ

**๕๓. วิคตคตมลํ มลคตวิคตํ,
มหิต หิตมนํ मनหิตมหิตํ;
วิภวภวกรํ กรภววิภवं,
สฺขน ชนคฺณํ คณชนสฺขนํฯ**

**๕๔. สิลลคคทณทวิจิตํ สฺสมาธิปตตํ,
โสภาสมุขชล มนนตค ญานสีขํ;
สทธมมเสฏฺฐรัตนญจ ตีโลกเกตุํ,
วุนทามิ โลจณภีเสก สฺโสภยตุตฺตา**

๕๕. วินยณย มนยวินย มนमितฺ,
วิษยชย มชยวิษย มตฺลิตฺ;
วิภชภช มภชวิภช มนนกํ,
วิสมสม มสมวิสม มภินเมฯ

๕๖. ประมรม มรมปรม มติคุณ,
 ปคหคติ มคติปคต มมมก;
 ปจยจย มจยปปย มนณก,
 ปกตกต มกตปคต มจลลกฯ

๕๗.อุษภุค มยนมเคค โมกขเทสํ นิยาสิ,
วรรณกฺขเรน จมฺมจเกกน สตถา;
หิริตปทุกปาลเมพน ธมฺมสฺสเดन,
สตินิรยุเตน ปปาภฺมิหิริทฺธเชนฯ

๕๘. อวิหนกชิโน สยม เนมฺปกชรา,
อุทริยมพฺภินา ปรีปฺรุงคสจฺจินา;
กุสลวิภูสีนา นิมทกุปฺปเรน โย,
อชรนเตสีนา คปิตสีลนฺนทนาฯ

๕๙. อนุสนุขชาตินา มติปุเรชเวน กาล-
 ญญตมตีสารีเก น จ วิสารถตถิทนุชา;
 สติตฺท ฐีติรสุมิ มนทมมสินุชเวน,
 วินยคณ นนามิ ต มตลยสตถวาทํฯ

๖๐. ยมกคคิชาลํ ปรวิสย มเจจรสหิตํ,
 ทุทธิฏฐนธพพาหํ ยุคคหนดตติถิน มกริ;
 พหุนํ มเขม โย รตนกมเน ปาฐิหริยํ,
 ชยเกกตสสาปี ต มภินมิ กณฏมพสมิเปฯ

๖๑. นขบุตฺตโร จกฺกโงคเปต ปาทรมพฺพํ,
สฺกสสิริมโต รสฺสาลงคฺลิตสสฺสํ;
ปวรสฺสโร เทวาทฺเตว สทา น ปิณนฺธํ,
ต มตีว มโนรมมํ ติตตฺตีกฺรา นมิ ยสฺส เกฯ

๖๒. พุโทธเปยโก นิธนคณิโน วณณเย ยาวชีว,
 กามํ อญญํ กถมภณ มาสํ ชีเยถา ยุกโปป;
 น เตววา ยํ ขย มุปวเชช ยสฺส วโณณ อนโนต,
 ตํ สพพญญํ สกกริรี เนกนาถํ นมามิฯ

๖๓. ปาติที่ปาทํ ทวินยนทีชํ ธมฺมกายํ ธิโสณํ,
ภาณํโสณทคฺคํ สรณสิริสํ มคฺควาลํ สุภคํ;
สีลาลงการํ วมลิวํ ตํ สตตตติฏฺฐิธิทพฺพํ,
นาถณินทคฺคํ ผลกริณุกํ โมกฺขโภชํ นนามิฯ

๒๔. มลาโลฟุโลลล์ อติภยชนํ ทุคคส์สารสินทุ,
ผียพุภานิคคาโห สิวตญมุโข นาวิ กเชษฐภุณนาโ;
ปทปปรากุภามํ พหุชนคณํ เอกมคคตตรมहि,
สมาโรเปตวา มตตริ ต มตลสาทรญจา ภิวเนทฯ

๖๕. พุยาม์สุคชนธาร มกุกุฬุสตพภาณุชชลนุตตตณั,
อุกุกัสนชชุตติ เกตุมาลวิจิตติ สทุธมมโชติณธั;
พุนุทินุณิคคตปชชลนุต ทิธิติ อชชชตถนา ยาว จ,
วเนทต มนิ สกยปงคว มห ปุณณินทวตตมปิ จฯ

**๖๖. สดตมตมัม วินาสกัสมัง ทท วิเนยยกานเมว,
ภาวนนัง ฐลักรั กรั ดิพุกักรั ปชาภิกุณข;
คารวรัว มโนหรัหรั นรานรานยั นนามิ,
สาทรัทรั วิโนทกัทกั ปวสสกั ปชานมิวฯ**

๒๗. พุโทธ นิโครธพิโมพ มทุกรจโรณ พุรหมโฆเสณิขโงฆ,
โกสจฉาทงคชาโต ปนรปปี สัคโคโต สุปปตติฏฐิตปาโท;
มโฑทาทถณณโลโม อถมปี สัคโคโต พุรหมมุคคตตภาโว,
นีลกขี ทิฆปนฺนหี สขมมลจวี โถมยรสสคคสคคิฯ

๒๘. จดตาลีส์ศคทโนด สมกมลปนโซ อนุตรสปปปีณ,
จกนกงกิดปาโท อวิรพทสโน มารชสสงขปาโท;
ติฏฐโนดโนเมโนด ภยกรมทุนา ชณณกานา มสโนด,
วฏฏกขโนธ ชีโน โคตรณปชมโก สีหปพพทตมกาโยฯ

๒๙. สดตปปีเณ จ ที่มฺกคลํ มถ สฺคโต โลมกุเปกโลโม,
สมปโนนทาตทาโล กนกสมตโจ นิลมฺทคคโลโม;
สมพุโทธ ญลชีโวห อถ สีหหนโก ชาลิกปฺปาทหโตธ,
นาโถ อนุหีสสีโส อิติ คณสหิตํ ตํ มเหสี นมามิฯ

๗๐. วรรณจิตานุปพุพกสรงคลี รุหิรมณฺฑตงคนชโก,
นิคคพีโคปผโก สมปโท สีโหสภิก หัสสนุนิกโก;
ทกขีณตาวตกภูมิ สมมุตมณฑล นิคณฺฐี ชาณสฺสโก,
พยณชนปฺณณโปสตน นากิคมภีร อจิทททกขีณวโภาฯ

๗๑. ทวีรทกรปปากาสุรภูโฆ สุวิภชนบุพพมฏฐอนุนา-
นุนอลินานบุพพจร จิตติลาทิตทิตพิสทตตโน;
ทสสตโกฏี หตถิพลธารโณ กนกตุงคนาสิกสโณ,
สุรทิตทตมัสส สจิสินิททตสโน ถ โลกสรวโณฯ

๗๒. สทตปสาทินทริ จ วฏฏตธาโฐ รหิโรฏฐ จ สรรรนาโณ,
อายตโสภพพทโน ถ มุณี คมภีรชุกายตสุรจิลเโข;
พยามปภามณทลพุนที สปรคคณณิ จ อายตวิสฏฐกขี,
ปญจปสาทกขี จ กุญจิกสภคคปชโม มุทตุนรณชิวโหฯ

๗๓. โสมมสินิทท ตยชชลโกมล วรณวิมลตนุ จ อมิตคโณ,
โกมล ทกขินาวฏ อณชนภิตสริสนิลก มุทตุนรุโห;
ทกขินาวฏโกมล สณสมสนิล อลลิต สิริรหิ ชโน,
โสภณสณฐาโน ถ สินิททสิรรหิ จ สปรจิตตตกุลสล โชฯ

๗๔. นิคคโปณิคคนติจจตตสสริสอติสภคสิริ จายตารุจิ กณณโก,
โสสณฐานสสณหาหารานุกมปหุตมมถ สอายตพภมโก จ โส;
สคคณคคโตต มุททิจาถ วทนิ จ ปุถลกนลาฏ อายตโสภโณ,
อสสาสปปสสาสาติสสณ ธรรมสมสม นมิ เกตุมาลวิจิตตกฯ

๗๕. พุทฐปปาโท กิมงคฺ อติทูลภตรฺ โฆสมตตมปิ โลเก,
ตสฺมา นานปปาการฺ สปรทิตสฺซํ วิทตฺสฺส ปตถยฺนตา;
ยาติฏฐตถาว หํ ตํ สรรรสรณํ อนตฺตรายปฺปหานํ,
ปญญเกชเตตทกฏตํ สคตมวิรตํ สาธุ วนทนฺตฺ สโนตฯ

๗๖. เขตตวรงค์ตตถุติปเร ชวปณม เตชสา อิต ภเว,
โรคภยาทยุปททวหโต อนนสฺซ โภคปญญมติโก;
เทวมนุสสโภคปวรฺ ปรดถนุภาวญจ อนตฺติมภเว,
อณญุตโร ติโพธิปเว ภวิสสติ ยถาสยํ กตฺนโตฯ

๗๗. ปญญนาเนน โสฬํ นิปฺณชวมติ เปมวาโจ สขีโล,
สโทฐ กลยาณมิโตตติสรณคมโน สีลวา จาคโยโค;
หิโรตตปปี สทโกช อวิตสฺจริโต ธิตฺติมา สจฺจภาณิ,
พาหุสสจฺจิ วิภาคิ สปรทิตกโร วคฺคราโว ภิริโปฯ

๗๘. ทีฆชชีวี นิโรโค สจิกุลปสฺสโต ฐมมรโตต วิรโตต,
นิจฺจาปโลย กตถญฺญ อติมทฺฐมโน สาธุภาวาทิวินฺญ;
ฐมมาชีโว ภเวยฺยํ พหุสฺสสรโต อปฺปโกโร อลฺลโทธ,
เอวญจญญํ กเรยฺยํ ปณฺธิ จริมเก โมกฺขนิพฺพานภาคิฯ

๗๙.(๑) มหากถํ พุทฺธโฆโส, ตนุเมว กรอฺปิ;
จขํ เทยฺยา ทิยา เทยฺยํ, อกริตถ ยถา ตถาฯ

๘๐. (๒) มหาปณามปฺปราณํ, กิณฺจิ เอว ปฺนปฺปนํ;
กาโมกฺกมํ ทุฏฺฐาญจ, จขํ เทยฺยา ทิยญฺญตถาฯ

๘๑. (๓) สุตขชย อนุภว-ภูฏปนเตถน ลณฉินา;
สฺเตน ครุณาเนน, กโตยํ ปณามो นโวฯ

๘๒. (๔) เอกกขราย คาถาโย, ยาว จพพิสตกขรา;
ชาติย ปชชสติดตยา, สงฺขโต จตฺราธิกาฯ

๘๓. (๕) อฏฐาธิกา สเหตุโยย- ชนาทีหิ มิทํ นตํ;
ยถาวุตตตถกา กามา, เย นิจฺจํ ธารยนฺตุ เตฯ

๘๔. ราชาดิราชาติมนโหโร โย,
เทวาทิเทวาทิคฺโคณชธาริ;
พฺรหฺมาติพฺรหฺมาติภวนฺตคฺคํ ตํ,
สงฺฆาติสงฺฆาติวิราว วเนทฯ

๘๕. อนนฺจนงคํ นรเทวเทวํ,
อนิณฺชนิณฺชํ ภยตาณฺตาณํ;
อนนฺทนนฺทญฺจ อนาถนาถํ,
ชยนฺตยนฺตํ ปณฺนามิ มามิฯ

๘๖. ตมพสิณิพุทธตฺตคนชโก นุวํญฺญสฺสจิตฺตจฺจลฺลํ จ มฺนิโส,
สิหฺสโรภกํสสมโค นิคฺคํสสมํ โคปํฝกายนฺตมฺโข;
โกมลทกฺขณานวญฺจนุโร สจฺจิมลฺลชฺชลาภสฺริโร,
ปญฺจปสาทยุตฺตนยโน สฺคนธมฺมตฺตคนาสิกฺกิตฺตํ

๘๗. โภกฺกิสฺสสฺสนาคพลฺลโก สฺรตตมธโร สุวญฺญทสฺสโน,
อายตสฺสญฺโลมภมฺโม มุทตฺตนฺกรตฺต ชิวฺสสฺสทิตฺ;
จตฺตสฺमानโสภณสฺสิโร สฺสเกสฺวร เกตฺตมาลวิจิตฺ,
อิจฺจนุพฺยณฺชเนภิ สฺสทิตํ มฺนินฺทปวฺรํ นมามิ สิริสาฯ

๘๘. สกฺลมลลลล โส มฺนิ สฺสทฺรตฺตย จ มลารินิํ หตฺตยา,
ติภวเร สฺมานิตมฺนารกานิ จ นมัลโย นรฺวโร;
มลกรณฺ รหารห มนฺนตฺตญฺเยยฺย มภิชานนา มฺนิ ตถา,
จรณฺยโต ติวฺชชํ จ สุวจตา สฺคมนา ชเนสฺส สฺคตฺตํ

๘๙. โลกวิทู โส นิตฺตโลกตฺตยา สากฺลโต อสมนฺรทมา โส,
สสารถิ ชินฺโน อนุสาสนกโร สตฺถวโห ทฺปถตฺตรณฺสตฺตยา;
พฺพณฺตติ สามํ จตฺตจฺจมชฺชิลํ โพธิยิ ชนฺตคฺคณฺมิตฺติ จ พุทฺธ,
ภากฺกรอาภามุญฺงปงฺกชสโม มคฺคิยญฺยานฺตฺตวิกสิโต จฯ

๙๐. ภคฺคกิลลโส โส ภควา ติภว วมิต คมน สฺชน ภชฺชโนโต,
โส ภชฺชิ สทฺธเมม ปวิภตฺต สรส จภคฺคยฺต คฺรฺกกรณฺยโต;
สตฺตนิกาเย เกนปิตฺตลยคฺคณมปมิต สิริชฺชนชฺชุตฺติสฺสํ,
เทวนรานํ เอกปติภูฏ มวิตถุตฺตยส มสฺสกี มภันเมฯ

๙๑. พุทฺธปปาโท กิมนงคํ โภ อตฺติภุทภตฺตรมิตฺ ภเว สฺสโฆส มปาปโร,

ตสฺมา ปเตณฺดา สพฺพญํ วิวิหิตสฺส มนฺธิกํ นมนฺตุ จ สารโว;
ปุณฺณนาเนเนเต ทิณฺเฐ ทยอหฺมปีฬฺณฺส วิรหิตา ปฺรตถ จฺโห สฺสเก,
ภตฺวานเนต เว หเสสเนต อวิกฺลสฺสสิริมติกา อนฺตฺตร ภาคิโนฯ

๙๒. โส จโกกเปตปาโท มฺหุทฺทจฺรโณ สฺปฺปติณฺฐิตปาโท,
เอณฺธิชโงฆ จ พุทฺโธ กนฺกนิภตฺโต อายตปฺณฺหิ นาโถ;
โกโสณทฺธจฺจชาโต อติสฺสุมจฺวี ชาลิกปฺปานเหณฺฐา,
อุสฺสสงฺขปาทยุโตต อภินิลนยโน อายตงฺคฺลียโคฯ

๙๓. ลฺลิตฺโต โข โน นมฺโหนฺต กิรฺกยปฺปณฺนาชาณฺโย อามสฺโหนฺต,
โลมกฺุเปเกกโลโม สมตลทสฺโณ อณฺชนฺทฺธคฺคโลโม;
พฺรหฺมเททฺทหฺชชฺโคโตต อวิรพฺมุขโต สตฺตงฺคฺคฺสสฺสโธ โส,
นิโครธปฺปาริพฺปิโมพ มิคปฺติหนฺโก สึหปฺพพฺพทฺมกาโยฯ

๙๔. ปุณฺณตฺตาสีสทฺโหนฺต สฺปฺหุตรสฺโณ โสภโณทาททาโล,
สโณทาทตฺตณฺณโลโม สมวณฺณคฺคโล อนฺตรสฺปิโณ โส;
พฺรหฺมโคฆโส มฺนิโนท ปฺนปี คฺปชฺโม อุณฺหิสสมฺมฺลลสีโส,
พาทตฺตีสโงคปฺโสภํ มฺหุทฺทสฺสหนฺติ โลกเชณฺฐํ นเม ตฯ

มหาปณาม นิณฺฐิตาฯ

ติคุมพเจติย โภมณา

๗นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส๗

๑. โย ทีปงฺกรมฺมูลมฺหิ, ปทํ หตฺตคตฺ จขี;
สมฺมาสโมพฺธิ มากงฺขํ, วเนท ตสฺส ลีโรรฺหํ๗

(ปถยวาทตคคาถา)๗

๒. ปุเรตฺวา โปธิสมฺภาว-มเหสํ โย อนุตฺตรํ;
อลตถ พุทฺธตฺตํ ตสฺส, เกสธวํ นเม๗

(ปถยวาทตคคาถา)๗

๓. ลทฺฐา พุทฺธตฺตํ จลฺลान-มตฺถกมฺม ปเวทยิ;
วิมุตฺติ ราชายตเน, ตสฺส เกสวํ นเม๗

(รการ ภการวิปฺลา ปถยวาทตคคาถา)๗

๔. ตตถ สกฺกทตฺตียมปิ, นาคลตฺ หรีตกํ;
อนินฺตโตตทกํ ภณฺขิ, วเนท ตสฺส ลีโรรฺหํ๗

(รการวิปฺลา ปถยวาทตคคาถา)๗

๕. ตทา มุคฺคเสลปตฺตํ, มหาราฐฺหิ ทินฺนํ;
ตถาคโต ปฏฺฐิคณฺหิ, วณฺทามิ ตสฺส ลีลสฺสํ๗

(รการวิปฺลา ปถยวาทตคคาถา)๗

๖. ตทา ทฺวินฺนํ เทวภาตฺก-ชเนหิ มธฺปิณฺฑิกํ;
ปริภุญฺชสิ มนุญฺมปิ, ตสฺส ลีลสิริํ นเม๗

(ตการวิปฺลา ปถยวาทตคคาถา)๗

๗. โย ตปฺสฺสภลฺลิกานํ, ตทา ทฺวิสรณํ อทา;
โลกมฺหิ สพฺพปฺลฺลํ, ตสฺส ลีลวํ นเม๗

(รการ นการ วิปฺลาปถยวาทตคคาถา)๗

๘. ตทา ตตถปฏฺฐกานํ, เตสํ เกเส อทา อลฺล;
โลกหิต มเปกฺขโนต, นาโถ โย ตสฺส เต นเม๗

(รการวิปฺลา ปถยวาทตคคาถา)๗

๙. เตปี ตํ อาหาริตวาน, โปกฺขรพฺพตฺยิํ กรํ;
สขีวเกส เจตฺยิ, นเมตํ สพฺพปฺพพกํ๗

(มการวิปลา ปถยวตตคถ)ฯ

๑๐. อุโปสถโปสถมหิ, มญจนตํ นีลรสมิโย;
ภควว โลกอดถ, ภโรนตํ ตํ สทา นเมฯ

(รการวิปลา ปถยวตตคถ)ฯ

๑๑. จุฬามณิสสเจตยํ , กาลมहि โพธิสตตเก;
พุททกาเล อิทํ สพุพ-ปฐมํ ตํ นมามหํฯ

(รการวิปลา ปถยวตตคถ)ฯ

๑๒. นมามหํ วนทามหํ, ปุชมมหํ สีโรรหํ;
ปญญมิตํ ภวต เม, ปจจโย อาสวกขเยฯ

(ตการ นการวิปลา ปถยวตตคถ)ฯ

ติคุมพเจตียโณมนา นิฏฐิตาฯ

วาทสนธิบัญญ

ชนโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมมาสมพุทฺธสฺสฯ

๑. วุฑฺฒปิ ชินานํ, พุทฺธสิ วิชานํ;
ปโปพทิตติ มานํ, กุโปพมิ วิมานํฯ

(ตณฺมขณฺณาคาถา)

๒. มหาสมตกุลํ, นราปวรปุชํ;
ชหา อภยปฺรํ, นมา กนกรูปํฯ

(กุมารลลิตาถา)

๓. นราสภสุพุทฺธํ, ปชามตุนฺรุตฺตํ;
ทยากรรมุตฺตํ, นมาม ห อสุกุกํฯ

(กุมารลลิตาถา)

๔. หิตํ วหสฺสึโล, ปโมทติ สุขเตต;
นเม ตมปพุทฺธํ, ชินํ คตสุขนฺตํฯ

(กุมารลลิตาถา)

๕. พนฺธุ จ สนฺตกิลเโส, โย ปิตวณฺณปภาโส;
โคตมโคตตสฺสญฺญโต, ตสฺส นโม นรสิโหฯ

(จิตรปทาถา)

๖. พุทฺธํ สุทฺธํ โลเกสฺสิตํ, อุกกํ ยุตฺตํ โยเค หํ;
วนฺดาตฺตํ โอเช สิทํ, วนฺทาปิทํ โสเกหิหํฯ

(วิษขมมมาลาถา)

๗. โภควตี โยปขมฺมี, สิตทยา โลกสชา;
ธาดตฺเตย กิตติ ส เว, ทาตุ ชเย-ตสฺส จ เม;

(มาณวกถา)

๘. มานิตฺโต ลฺโข รุโธถ, สนนฺนิโก สุโก สุโข จ;
ชานิตฺโต ฐโร นโม จ, ตสฺส โย ฤโต คฺโคณวฯ

(สมานิกาถา)

๙. ชยํ ฐขํ ปชาปฺเค, ลฺลิตํ ลิลํ มหาสุเช;
สุภํ ฌญํ ปภํ นเม, หิตํ สุขํ ททาตุ เมฯ

(ปมาณีกาคาถา)

๑๐. ปุณณปุณณชนิตสฺสํ, ชาตัญญาตฤติยคุณํ;
เกทเวรวิมลชินํ, ญานปาทจรณ-มห์ฯ

(หลมุขีคาคาถา)

๑๑. สติ มติ สฺจ โย-ภาโส, ฤติ มฺนิ สฺขีโต กาโย;
มนุชปฺมสฺสโต นาโถ, ขยวร มุ-สโภ ทาโตฯ

(ภุชคสฺสคาคาถา)

๑๒. โย พุโฑธ ปวโร ลีโล ปุเค,
โลกุโตต อภโย ลีโต สฺเช;
อุตฺติดณฺณํ นิสฺสํ หิตํ วเห,
โมนินทํ วิมลํ ชินํ นเมฯ

(สฺพุทฺธวिरาชิตคาคาถา)

๑๓. เทวินทํ วรคณเถรินทํ,
นิญฺฐานํ ภวชนนิพฺพานํ;
นิโททสํ รณรชนิโปผณฺ์,
วเนท-หํ สฺสมุขโสเณณมห์ฯ

(ปณวคาคาถา)

๑๔. โคตมโคเตตฺ เกตฺว ญาตํ,
โลกชเชเตตฺ เมรฺว ชาตํ;
ณทิลเชญฺเฐลฺล เกทิตมารํ,
ปณฺทิตมเชณฺ เมธิว ภาณํ;
มนฺติย วเนท เสวิตนาถํฯ

(รุมมวดีคาคาถา)

๑๕. พุโฑธ สฺโภก อมิตคฺคณิโส,
ยุโตต มฺโตต สสิว ติมิโต;
เช โย เตโซ ตปสฺสว อโภก,
เพโล เถโต ตว นมกาโรฯ

(มตฺตาคาคาถา)

๑๖. โย ชิตมาเร เว อชิ สพุพํ,
โถ มิตสาเร เห-ธิตปตฺตํ;
สํสิดปฺโปณฺณ โส นมิ ตสฺส,
ปณฺทิตมุโลล โส มตฺกิสฺสฯ

(จมปกมาลาคาถา)

๑๗. กนกรูป มุขเมยยก,
ปวรสุร ปุชเสวต;
กมลภูม ฐรเทศก,
นรมรูป รุ นเม ต-ห้ฯ

(มโนรมาคาถา)

๑๘. เทเว คเต เทววารา คมาส,
เสเล จเล เย ญาดา ปจาย;
อุทธฺ ตเล เตवास อกาส,
พุทธฺ มเต เอสาห นามิฯ

(อุพภาสกนตคาถา)

๑๙. อุเกก สุนตฺ ปุถุกญจ เถร,
วุเตต สุขุม อุชุกฺ ตเถต;
ทิเพพ ปฐิม กิริย วเทต,
อิเทธ มหิตฺ กถิต นเมห้ฯ

(อุปฐลิตคาถา)

๒๐. ทิพพสส ปุเร ปวเรหิ คโตต,
สิทตถ ภูเต นคเรหิ วุโณล;
สงกสส ปุเร ม-คณหิ พุโธธ,
อญญตถ ปุเช ปนเม นิ กุโพพฯ

(อินทวชิราคาถา)

๒๑. สรํ ฤตํ โย รชตํ พลตถ,
ยุคํ หุตํ โส กนกํ กมตถ;
จิตํ ลิตํ โลหิตกํ มนาป,
ลิลํ อิตํ โสรจิตํ นมาห้ฯ

(อุเปนทวชิราคาถา)

๒๒. ปินิตํ วิณํ สขิลํ ยชิตํ,
สุสขํ ฐขํ พิลวํ นิยุต;
ลุปิยํ สิมํ ฤนตํ ปุถล,
นมิ หํ ชินํ สุขุมํ มทุกฯ

(สมุชชีคาถา)

๒๓. โสคติ โพธิ์ คากิย ปตต์,
โอดริ โสนมิ ชานิต อดถ;
ภูปติ ภูชยิ สากิย วส,
สุขธิ อุปธิ ภาสิต ธมมฯ

(โทธกคาถา)

๒๔. จตตารโ-เม ยาจิตเต โส ปุเตถ,
ลหุธา โภเค กามิตเต โอฆมุเตต;
กตตาร โดเส-ตัม นเม โจเลยุเตต,
ตตถา-โลเก ตัมปเต โข ปทุเกกฯ

(สาลินีคาถา)

๒๕. สดตาร-โลโก สริโต โย ธชุกก,
ตตถา-โคโป รจิโย-โนช-มุต;
ภททา-โสโก-ปจิต-โภ ปพุต,
สทฐาโยโค ภชิ โส-โห-นมุจฯ

(วาโตมปีคาถา)

๒๖. ญาดมรณํ อุปริ ลีตาน,
วาลปสุกํ หวติ ชินาน;
เทวสุยาโม ชินมิตี ญาโต,
เตน สุชา-โภ วินมิ อิทา โสฯ

(สิรีคาถา)

๒๗. ปุณณเคน กุสเมน เสวต,
กุณชเรว อนุเตน เข คต;
สนุทเรน นมิ เตน เม ชย,
ปุณญเตชกริ-เธส เว ททฯ

(รโถทฐตาถา)

๒๘. มาตุ आय ชิน-เก อิท ปุเพพ,
ตาสุ สาธุ วิสเด-ทิสกุเจจ;
วาท ตาล ขจิตินิ-ธ โสเถณ,
“ตาด ตาด” ยชิ เต-ติส วเนทฯ

(สวาคตคาถา)

๒๙. อุปริ กมลโยนิ โสภิต,
ชหติ ธวลโชติ-โทสิต;
สุกริ ย-มตโพธิ-โมจิต,

สนมิจรณโลกิ-โธ-ริมฯ

(ภททิกาคาถา)

๓๐. วเน ชิน โย วินยํ สุเปกขิ-มํ,
มเต ลลิต-โก ทิขกํ ทุพพชิตํ;
อเช-นิโธ โขภิ-ตรํ มุเน-จจิ-ทํ,
นเม-ภิต โพธิมหนํ ลข-ขุณฺณิตํฯ

(วสฏฐคาถา)

๓๑. โย ชาติ-โทมานิ-มปาสิ ลมพิ ตํ,
โกเธหิ โลเกหิ ทฬาสิ ปณฺทิตํ;
ปุเรปี มุเลปี ปหาสิ ทิฏฐิกํ,
สเพพหิ ปเตตหิ นมามิ อิจฺฉิตํฯ

(อินทวสาคาถา)

๓๒. เวรณชเก ปุรวเร วิฐสีเต,
เนลณชเน ทุมวเน วิภูษิตะ;
เขมงฺกเร ญลตเร วิฑู สีเต,
เอต-งฺคเม ปูน นเม วิรูปี เวฯ

(อินทวสาคาถา)

๓๓. อธุนาปี ส สาริสฺสโต นิมลํ,
ตมฺปาสิ มตาปี กุโธ จิ นยํ;
กรณายิ ฐ ยาจิ พุโธ วินยํ,
ครุภาปี นมามิ ส-โย ชิต-หํฯ

(โตฏกคาถา)

๓๔. ขนฺวโร มฺนิ โส สริโต วเน,
วสภโต อุทิต-ปริ โคตเม;
คฺมนโส คฺคณิกอ คมิ-โต นเม,
นฺคร-โท ชฺติ-โม ชฺติโต-สเถฯ

(ทตวิลมฺพิตคาถา)

๓๕. ภควติ กุฏฺฐคาเร โย นิสินฺเนน,
ธนวติ สุวิสาเล-โก อีสินฺนํ;
ย-มลภิ มฺนิ ลาเภ โมลิจินฺเนน,
ส ปนมิ ชฺติ-มาเส-โต กิลินฺนํฯ

(ปุณฺณคาถา)

๓๖. ปฐพีต-มิจจสฺส สิทฺตุ สพฺพํ,
ปฐฺมิ-ธฺ สิกฺขสฺส หิตฺตฺตํ;
ปวทีย คิทฺตสฺส ขิณฺณตฺตํ,
ปนฺมิจ จ กิจฺจสฺส สิมฺมกปฺปํ

(กุสุมวิจิตตาคาถา)

๓๗. นิโลภาสี ฐเมหิ ญฺ-โจจ วิลาเส,
ลฺลิตฺโต จา-ภิ ญฺ เตหิ รุกฺโข-ทิกาเห;
ยิ-โต ตานิ ปุเรปิ ลฺลิตฺโต ทิวาเร,
ชินฺ-กาสิ ปุเชมิ พุทฺธํ หิตา-เสฯ

(ภขงคปฺปยาตคาถา)

๓๘. ชนฺรเม ทสฺสเร วิสาละ,
มุนิวเร กุณฺฑิฆเร-รียาปเถ;
หุตฺตเร-สฺสกเถ จชฺชิสฺส เว,
ตตฺติยเก-ต-มิจฺจ เว ลฺลปิ นเมฯ

(ปิยวาทาคาถา)

๓๙. เวสาลีเก ตฺวสิ กาทฺ จาตุกํ,
เต ญฺหาหิ เตสฺส ลภฺ-ธฺ-มุกา-มุกํ;
เนคามิเกสฺส ภชฺชิสฺส ฆา-ยฺกํ,
เอตา-ธฺ-เกสฺส นมิ-กา-สฺ-ทา-ตุลฺลํ

(ลลิตาคาถา)

๔๐. วทิสฺส ปิโย ทวจฺจํ ตมโต,
สทฺธิ มุตฺตติโก คุณกถํ ตถโต;
คมิ มาณโว ทุรปถํ จรโต,
นมิ สาธโว พุทฺธวํ ปโรโสฯ

(ปมิตกฺขราคาถา)

๔๑. ญฺ-ปคฺมิ วิมฺโล สขิลฺโล ตทา,
ญฺ-วตฺติ-ปิ-วโน รมิ โย พุทฺธมา;
เอกสยิ ลฺลิตฺโต กถิ โข คุณเณ,
เอส นมิ ชินฺ-โม ปติ-โท-ชฺ-เกฯ

(อุชฺชลาคาถา)

๔๒. ชานํ สเพพฺสํ เทสิ โย โข-ธฺ-มุตฺตํ,
อานนฺทเตธฺร เวทิตฺโต โฉพิสฺสตุตฺ;
กายสฺสมฺมเข กาทฺโน-โล-กียํ-เส,

ฉาน-สส-ปปุเค การุโณ โหติ วเนทา

(เวสสเทวี คาถา)

๔๓. สุกถีย มขุณิมสีล-มปร,
ยุ-ปจิต-เมตถิ-ธ จีร-มนย;
พุธยิ จ ภขชิต-มีณวตร,
สนมิ ปวชชิต-มีห-มมล^๑

(ตามรศคาถา)

๔๔. มหกณฺหิ สีลมฺปิ อภาสิ กเนต,
พฺรหฺมณฺทิสึ มมฺหิ มนาปิ รเมม;
จลกมฺปิ คีรณฺปิ กทาจิ อเมพ,
วรปณฺทึ ขีณมฺปิ นนามิ ตํ เวฯ

(กมลาคาถา)

๔๕. โมหเนตฺ ขินิ ปฐฺเม ชเย ชิตาย,
โสธเมม อีสิปตเน วเน นิवास^๑
โฆภเนตฺ กิริ สกเล วเท วิลาส^๑,
โฆรเว วินิทมเน นเม ชินา-ห^๑

(ปหาสินีคาถา)

๔๖. ทิวารกํ พชนครํ ผิตํ วเส,
นิสาย ตํ ชนคณํ ลฺลิตํ มเต;
วิชานกํ ตมชฏกํ ลิตํ วเน,
หิตาวหํ นรปวรํ อิมํ นเมฯ

(รจिरคาถา)

๔๗. รจิต-มวิรลํ มนุสฺส มถา ปณ,
ปสีย ตตฺติยกํ จตฺตถ มกา สย;
กริต-มธิกตํ อขุพฺภมลา สภ,
ชหิตคตฺติปรํ ปนุชช นนาม-ห^๑

(ปราชิตาคาถา)

๔๘. นคร-มชย-เมส นิวสิ ธ ปเร,
มหติ ส มณิกะ สกฺกณฺทวเน;
ยปติ วสติ เว หิตสิวฺวหเน,
สฺสรต มุภยเม-ลิต มิม ปนเมฯ

(ปหรณกลีกาคาถา)

๔๙. จณฺฐั วเส อถ-ท ตตถ วเน มฺเน สํ,
สพฺพํ ฐเร มกุลปพฺพตเก อุเปทํ;
จตฺตํ มเล มนุช มตถวเส สฺสเทสํ,
ภตฺตํ นเม ลหุก มปฺป มเร ฐเน ตํฯ

(วสันตติลกคาถา)

๕๐. นุน อุปวสตี อธิ ธ ปฺน ปรีเม,
สฺขคณฺมหตี ตีทสปร อุชิตะ;
ยุคนุต มวทิต วิตถ มฺชตริ เว,
หุตถุน มนมิ สิมท ตล มริเยฯ

(สลักลาคาถา)

๕๑. ขินปตี สฺสุมารํ เกสกลลวเน-สํ,
นิวสตี ปุณฺณานํ เขว-ส นนฺทาลเย-ตํ;
วิมล-มิ ฐ-ชฺกายํ เกทสนฺดาป-เสสํ,
วิขห-ปี สฺขุมาลํ เอสมนฺดา นเม-หํฯ

(มालินีคาถา)

๕๒. มหตี สฺกนฺติเย อถ จ ตตถ สีสฺสเล,
วสตี กุสุมฺพิเย นวามวสฺส-ปี-ตเร;
อวทิต สฺข-นฺติเม ปชห-มตถ-มี-ธ เว,
ปนมิ นุทํ หิเน สกฺลสฺตถวสเยฯ

(ปภททกคาถา)

๕๓. ยุทฺธวตี ปาลีเลยุยก วเน ปหาย นาเค,
อุปลฺลหิ นาเค-ธ-ส ทสเม ชหาย พาเล;
สฺขวสี กายิกะ จ มนเก ตทาส สาเต,
ยุต-มธิ วาหิตะ จ ปนเม ปยาต มาเรฯ

(วาณินีคาถา)

๕๔. อีโธ ปเตต นาเพ วสตี ทิชคาเมปี ทสเม,
หิโธปเตตนา-เยก อธิกิ-ธ วาเทหิ วทเก;
วิโลมเตตทา-เนก-สทิตฺต-มาเขปี สมเย,
วิโยคเตต-ตา-เนช-มปี ปีหวาเสหิ ปนเมฯ

(ลีขรณีนีคาถา)

๕๕. ทวิอธิกิ-ตเร เวรณฺชายํ ตโธ ทสมํ ปเร,
นิวสิ นิลเก เขทงฺฆาตํ กโร ปรมํ วเน;
กิลมิ อธิ เว เวหฺงคานํ มโนรมกํ วเส,

วิรัช-สิดเถ เมธงการ อโสกทท นเมฯ

(หิริณิคาถา)

๕๖. โย สมบุณฺณ อปฺริ ตีรเส จาลิเย ปพฺพเตปิ,
โสภํ ญฺลล สฺวสิ อิตฺเร กามิเต อปฺปเมหิ;
สาวตฺถิกเกกนฺ-ท จตฺทเส การิเต อาลเยปิ,
กาโม-จฺฉิเทท ตุ ภย มฺนเม ญฺญาตีเม ทฺวารเกหิฯ

(มนุทกุกนดาถา)

๕๗. สโภก กปฺปิเล กรีย มทเก นิคฺคโห โยติ ปญฺเจ,
ทโกช กปฺปิเย วสิธ ยมเก อิทฺธโก โภหิ อญฺญ;
ยโกช ทพฺพิเก ทมีย นคเร โสฬฺส-โตปิ วงฺก,
อโคค-ชตฺติเต ปจีย ปนเม โพธเก โมนิปปญฺญฯ

(กุสุมิตลดาเวลลิตถา)

๕๘. ทลเทธ ปุเร โยปฺริ จ ทสโต ราชเคหํ ภชฺโชต,
ตุ สเตต กุเล โช กริ ธ ยปโต วาสเมชฺช ชหฺโชต;
ทุมญฺล ปุเนโส รมิต-จลโต ญฺลฺลารเสตํ ททํ โส,
คุณเสส วุเปโต นมิธ กรโภ กายเชทํ สหฺโชตฯ

(เมฆวิปฺพชฺชิตถา)

๕๙. จาลิเย ปฺริเม ตเถว อจฺเจ-กฺุเนปิ วิเส ลลํ,
ภาคิ เจ ส หิเต ปเคว ปวเส สฺสุเรหิ นิเสวิตํ;
การิเต รมิเก ปเร จ นคเร ปุเรปิ วิเส อิมํ,
หาริเต วสิเม ชเหน ปนเม มุเลปิ ชีเณ ชิตฺฯ

(สทฺทูลวิกกีลิตถา)

๖๐. ปญฺจปญฺจ-มากเร ตโตปิ ปิณฺทเกน เขตกานเน จ,
อญฺญมญฺญ-มาทเรน โย นิสินฺนเกน เต จ มาปเยว;
ปพฺพปพฺพอาราเม ปโยชิ-ปาสิกาย วารมาวเสธ,
สฺสทฺสทฺธ-มามเลน โปริยาตีมาย มานสา นเมสฯ

(วุตตถา)

ปญฺญนา'เนน สํสารมฺปติ สฺจ สปฺปฺริเส โว ปเสเว,
เตหา ทินฺนํ สฺคาโห สฺจิปฺริสสุเปโต อโรโค ภเวยฺย;
ทิจายโก มหาปญฺญ ยสฺสนสฺลาโก จ กลฺยาณมิตฺต,
โลกาทีโปพ จ มโคค สมมตีปฺริวโรว นิพฺพานปโตตฯ

(สทฺธราถา)

ก. นสฺสติ สาสเน จนวตาทิเก จ ติวิเส สเต กลียุเค,
เทวสตจฺททสาธิกสทสเสเก สกลรณฺฏกํ ขุภี คเต;
ภาตักยทฺธเกน นครํ ตทา ภวติ จาริกา ยติคฺเณ,
ทฺทขคฺโคโต มหาปฺพรณฺเหหิ ขีวิตขยมฺปิ เอติ ปิณฺณเกฯ

(ภทฺทกคาถา)

ข. อุทิสก เจตฺยเกปิ วิภิกฺขิย นาสติ ฐ โส ธิโร สคณฺโต,
วิขหิย ปฺรโต ตตฺตวเนก กุมฺภกรคามกํ นีวสเย;
สตนคณฺเกหิ ตตฺถ ขนฺโกปิ “โฆต อธิ วาส สพฺพยตฺติ,
อุปณฺณหมี”ติ ตมฺหิ กตฺติปาหนํ วสตี โข วิมฺลิสฺย สขํฯ

(ลลิตคาถา)

ค. ตตฺถ อรณฺเณญ รมิโต สุจฺริ สทฺธมฺม-ติมานิ สยตฺตีหิ ตีปโก,
ธฺรฺสยฺโตต ปรีคาหิย สุขาโต สฺปณฺณลาติ กุณฺทิต-มฺยานํ;
โส สตมเจจฺหิ กตํ นคริ ทํ ตสฺส จ ปาจิณ รห ธิกโกเส,
ปจฺจยนาयाสฺ ท ฉายพฺพุโก สทฺธยตฺติปิ อธิ วสนกาเลฯ

(ตนฺคาถา)

ฅ. ผคฺคณฺมาเส ฉทฺธิเน รจฺย นิณฺฉิ ว คโต ปรมริ อิมินา-ยํ,
สิขณฺตฺ เปมํ วต รกฺขตฺ สุเทโว อุท วทณฺตฺ ขินฺวจเน ตํ;

वासमालिनी निगुल्लिताः